

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичної культури і спорту

Кафедра теорії та методики спортивної підготовки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри ТМСП
д.пед.н, професор
Приходько В.В.

“29” червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Маркетинг та менеджмент в фізичній культурі і спорті»
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань	Магістр (ступень вищої освіти) 01 - «Освіта / Педагогіка» (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	017 Фізична культура і спорт (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	Викладач фізичного виховання (назва спеціалізації/ освітня програма)
факультет	фізичного виховання (назва факультету)
вид дисципліни	обов'язкова (обов'язкова / за вибором)

Робоча програма навчальної дисципліни – «Маркетинг та менеджмент в фізичній культурі і спорті» для здобувачів ступеня вищої освіти магістр, галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Розробники:

Приходько В.В., д. пед. н., проф.,

Кощєєв О.С., к. фіз. вих.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики спортивної підготовки, факультету фізичної культури і спорту, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 22 від “29” червня 2023 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(В.В. Приходько)

(прізвище та ініціали)

“29” червня_2023 року

© В.В. Приходько,
О.С. Кощєєв, 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань : 01 ОСВІТА/ПЕДАГОГІКА (шифр і назва)	вибіркова	
	Спеціальності: 014.11 Середня освіта – спеціалізація Фізична культура Спеціалізація: 017 Фізична культура і спорт		
Модулів – 1	Спеціалізація <u>освітня програма фізична культура</u> ,	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>немає</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр»	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		28 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
72 год.			
Індивідуальні завдання: денна форма - год.			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сприяти формуванню компетентностей у студентів з менеджменту і маркетингу, а також з питань адміністративного менеджменту в діяльності фахівців фізичної культури і спорту.

- Завдання дисципліни:

- розкрити особливості сучасної системи управління організаціями, зосередившись на діяльності фахівців з фізичної реабілітації;

- сприяти формуванню спеціальних знань та вмінь щодо управління фізкультурно-оздоровчими організаціями різних форм власності;

- сприяти формуванню компетентностей щодо актуальних проблем маркетингової діяльності у галузі фізкультурно-оздоровчих послуг;

- створити уявлення про основні форми адміністративного менеджменту, що сприятиме формуванню компетентностей управління підлеглими.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: історичні етапи розвитку менеджменту у світі та на Україні; сучасні методи управління як основи адміністрування в галузі фізичного виховання, сутність діяльності маркетингу і проведення маркетингових досліджень, сутність діяльності адміністрування.

вміти: вдосконалювати діяльність вже існуючих фізкультурно-оздоровчих організацій, працюючих на умовах самоокупності; використовувати необхідні дослідницькі процедури щодо менеджменту та маркетингу; аналізувати та інтерпретувати результати досліджень щодо власних

організаційно-управлінських здібностей; використовувати набуті знання до вдосконалення діяльності різноманітних фізкультурно-оздоровчих організацій, у тому числі недержавної форми власності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи менеджменту фізичної культури і спорту.

Тема 1. Вступ до менеджменту. **Складові теми:** Визначення менеджменту; Специфіка управлінської праці; Розвиток управління, школи і підходи менеджменту; Школи управління; Внесок різних шкіл в науку управління; Сучасні концепції і підходи управління.

Тема 2. Науковий підхід в управлінні. **Складові теми:** Сутність наукового підходу в управлінні.

Модульна робота 1 за темою «Розвиток управління, школи і підходи у менеджменті».

Змістовий модуль 2. Поняття про спортивні і фізкультурні організації як об'єкт менеджменту і маркетингу.

Тема 3. Поняття «організація», менеджер в спортивній організації, методи управління. **Складові теми:** Поняття «організація»; Менеджер у фізкультурно-спортивній організації; Взаємодія людини та організації; Класифікація організацій системи фізичної культури і спорту.

Тема 4. Основи маркетингу фізичної культури і спорту. **Складові теми:** Маркетингові дослідження - основа планування виробничої програми; Поняття про ринок; Вивчення попиту потреб; Цілі та функції ринку; Ринкові відносини в сфері фізичної культури і спорту;

Модульна робота 2 за темою «Особливості застосування методів управління».

Змістовий модуль 3. Основи адміністрування у фізкультурно-спортивній організації.

Тема 5. Маркетинг у фізичній культурі і спорті. **Складові теми:** Соціальна сутність та визначення маркетингу; Міжнародний маркетинг; Управління маркетингом; Маркетинг у фізичній культурі і спорті.

Модульна робота 3 за темою «Закон попиту і пропозиції: його прояв у сфері фізичної культури і спорту».

Змістовий модуль 4. Основи адміністрування у фізкультурно-спортивній організації.

Тема 6. Адміністрування в фізкультурно-спортивній організації. **Складові теми:** Лідерство, менеджмент і адміністрування; Особливості організаційної структури та адміністрування; Підходи до адміністрування; Визначення якостей лідера.

Модульна робота 4 за темою «Адміністрування в фізкультурно-спортивній організації».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	прак.	лаб.	інд.	сам.раб.		лекції	прак.	лаб.	інд.	сам.раб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основи менеджменту фізичної культури і спорту												
Тема 1. Вступ до менеджменту	14	4	4			6						
Тема 2. Науковий підхід в управлінні	14	4	4			6						
Модульна робота 1	2					2						
Усього годин	30	8	8			14						
Змістовий модуль 2. Поняття про спортивні і фізкультурні організації як об'єкт менеджменту і маркетингу												
Тема 3. Поняття «організація», менеджер в спортивній організації, методи управління	14	2	4			8						
Тема 4. Основи маркетингу фізичної культури і спорту	14	2	4			8						
Модульна робота 2	2					2						
Усього годин	30	4	8			18						

Змістовий модуль 3. Основи адміністрування у фізкультурно-спортивній організації												
Тема 5. Маркетинг у фізичній культурі і спорті	28	4	6			18						
Модульна робота 3	2					2						
Усього годин	30	4	6			20						
Змістовий модуль 4. Основи адміністрування у фізкультурно-спортивній організації												
Тема 6. Адміністрування в фізкультурно-спортивній організації	28	4	6			18						
Модульна робота 4	2					2						
Усього годин	30	4	6			20						
Усього годин	120	20	28			72						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1	
1	Аналіз змісту понять «управління», «менеджмент» і «керівництво» у фізичній культурі і спорті	4
	Тема 2	
2	Критика (неповнота) окремих шкіл управління	4
	Тема 3	
3	«Образ» успішного менеджера фізичної культури і спорту	4
	Тема 4	
4	Застосування SWOT-аналізу і концепції 4P у фізичній культурі і спорті	4
	Тема 5	
5	Закони попиту і пропозиції в області фізичної культури і спорту	6
	Тема 6	
6	Тести на самоперевірку якостей спортивного менеджера	6
	Разом	28

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

7. Теми лабораторних занять

№ змістового модуля, теми	Назва лабораторного заняття і короткий його зміст	Кількість аудиторних годин

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1	
1	Вступ до менеджменту	6
	Тема 2	
2	Науковий підхід в управлінні	6
	Модульна робота 1	2
	Тема 3	
3	Поняття «організація», менеджер в спортивній організації, методи	8

	управління	
	Тема 4	
4	Основи маркетингу фізичної культури і спорту	8
	Модульна робота 2	2
	Тема 5	
5	Маркетинг у фізичній культурі і спорті	18
	Модульна робота 3	2
	Тема 6	
6	Адміністрування в фізкультурно-спортивній організації	18
	Модульна робота 4	2
	Разом	72

№	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях	66	
2	Проведення підсумкового контролю	-	
3	Поточні консультації протягом семестру	4	
4	Виконання графічно-розрахункової (контрольної) роботи	-	
5	Консультація перед іспитом	-	
6	Проведення іспиту / заліку	2	
	Всього	72	

9. Індивідуальні завдання

№ з/р	Назва індивідуального завдання	Кількість годин

10. Методи навчання

При викладанні викладачами навчальної дисципліни використовуються традиційні методи подачі інформації (читання лекцій, проведення семінарських і практичних занять). Проте пріоритетними методами навчання студентської аудиторії є інтерактивна і самостійна робота. Серед цих особливостей, передовсім, можна відзначити вивчення, аналіз прикладного матеріалу, аналіз та синтез інформації щодо прикладів розвитку фізичної культури, спорту і туризму, відвідування бібліотек ПДАФКіС та м. Дніпра, відвідування різних заходів зі сфери їх майбутньої професійної діяльності.

11. Методи контролю

1. Поточний контроль – відвідування занять, усні та письмові відповіді за визначеними темами, виконання самостійної та індивідуальної роботи, написання модульних робіт за змістовними модулями.

2. Підсумковий контроль – залік.

Контроль з навчальної діяльності студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою результати якої оцінюються за 100-бальною шкалою.

Перелік основних контрольних питань

Змістовий модуль 1. Основи менеджменту фізичної культури і спорту

1. Визначення менеджменту.
2. Специфіка управлінської праці.
3. Розвиток управління, школи і підходи менеджменту.
4. Школи управління. Внесок різних шкіл в науку управління.
5. Сучасні концепції і підходи управління.
6. Науковий підхід в управлінні.

Модульна робота 1 за темою «Розвиток управління, школи і підходи у менеджменті».

Змістовий модуль 2. Поняття про спортивні і фізкультурні організації як об'єкт менеджменту і маркетингу.

7. Поняття «організація»: різне розуміння поняття «організація».
8. Менеджер в спортивній організації.
9. Методи управління.
10. Взаємодія людини і організації.
11. Класифікація організацій системи фізичної культури і спорту.
12. Що являють собою основи маркетингу фізичної культури і спорту.
13. Маркетингові дослідження - основа планування виробничої програми.
14. Поняття про ринок.
15. Вивчення попиту потреб.
16. Цілі та функції ринку.
17. Ринкові відносини в сфері фізичної культури і спорту.

Модульна робота 2 за темою «Особливості застосування методів управління».

Змістовий модуль 3. Основи адміністрування у фізкультурно-спортивній організації.

18. Маркетинг у фізичній культурі і спорті.
19. Соціальна сутність та визначення маркетингу.
20. Міжнародний маркетинг.
21. Управління маркетингом.
22. Маркетинг у фізичній культурі і спорті.

Модульна робота 3 за темою «Закон попиту і пропозиції: його прояв у сфері фізичної культури і спорту».

Змістовий модуль 4. Основи адміністрування у фізкультурно-спортивній організації.

23. Адміністрування в фізкультурно-спортивній організації.
24. Поняття про лідерство, менеджмент і адміністрування.
25. Особливості організаційної структури та адміністрування.
26. Підходи до адміністрування.
27. Визначення якостей лідера.

Перелік додаткових (творчих) питань контролю:

28. У інфляційній ситуації різко зростають ціни на всі спортивні товари. Чи має місце зростання попиту під час інфляції? Чи стимулюють інфляційні ціни збільшення виробництва і пропозиції товарів?

29. Чи є взаємозв'язок між рівнем витрат виробництва і еластичністю пропозиції?

30. Від чого залежить попит на фактори виробництва? Чому існує поняття "похідний попит"? Що лежить в основі ринкового ціноутворення на фактори виробництва?

31. Мінімізація витрат і максімізація прибутку можуть змінити попит фірми на фактори виробництва. Чому? Як це відбувається?
32. Які особливості характерні для ринку праці трудових ресурсів в сфері послуг?
33. У чому полягають сучасні особливості підготовки кадрів для галузі "фізична культура і спорт"?
34. З яких основних видів виплат складається дохід працівника фізичної культури і спорту?
35. Що називають маркетингом? Чому підприємства і організації вдаються до маркетингу?
36. Чому в маркетингу важливо вивчати потреби у фізкультурно-оздоровчих послугах?
37. Як спортивна організація вивчає ринки збуту фізкультурно-оздоровчих послуг?
38. Що називається життєвим циклом послуг? З якою метою вивчається життєвий цикл послуг?
39. Що являють собою ціна і якість фізкультурно-оздоровчих послуг?
40. Перерахуйте види фізкультурно-оздоровчих послуг.
41. Які відмінності між громадськими та приватними спортивно-оздоровчими клубами?
42. Охарактеризуйте особливості маркетингу фізкультурно-оздоровчих послуг.
43. Які джерела доходів існуючих спортивно-оздоровчих центрів, клубів в Україні?
44. Хто може стати потенційним споживачем наступних товарів: а) комп'ютери; б) спортивні тренажери; в) література з фізичного виховання дітей та підлітків; г) боксерська груша; д) акваланги.
45. Перерахуйте проблеми з якими може зіткнутися спортивна організація, яка не займається маркетингом.
46. Ви фахівець з маркетингу у фізкультурно-спортивній організації. Які цілі ви сформулюєте для себе при вивченні ринку, якщо вам запропонують: а) організувати футбольний клуб; б) побудувати туристичний комплекс; і) провести дитяче спортивне свято.
47. Виділіть типи купівельних потреб (заявлених, дійсних, незаявлених, приємних, таємних): а) при покупці дорогого спортивного тренажера, відомої торгової марки; б) особи, яка відвідує невеликий спортивний клуб, розташований недалеко від будинку; в) споживача послуг елітного спортивного центру.
48. Охарактеризуйте п'ять концепцій маркетингової діяльності організацій з урахуванням особливостей сфери ФКіС.
49. Ви вирішили створити фірму, яка надає спортивні послуги. Сплануйте проведення маркетингового дослідження для оцінки доцільності вашої фірми.
50. Складіть перелік джерел інформації про ринок спортивних послуг вашої території (громади, району, міста). Сформулюйте пропозиції про процес збору цієї інформації.
51. Зробіть сегментування ринку фізкультурно-оздоровчих послуг. Виділіть найбільш перспективні сегменти. Розробіть пропозиції щодо позиціонування фізкультурно-оздоровчих послуг на ці сегменти.
52. Відвідайте спортивну секцію у великому магазині або спеціалізований спортивний магазин. Розгляньте кілька категорій товару. Зверніть увагу на розміри і ціни в межах товарних категорій. Визначте, чи можна і як саме порівнювати ціни на товари різних виробників.
53. У практиці ціноутворення на спортивні товари та фізкультурно-оздоровчі послуги знайдіть приклади невідповідності ціни і якості спортивного продукту, обґрунтуйте їх.
54. Дайте визначення поняття спортивний менеджер, маркетинг, менеджмент?
55. Які 3 основні ролі відводять менеджеру в процесі управління?
56. Як економісти Заходу відносяться до планування?
57. Що таке факторинг? Що таке суборенда?
58. Дайте визначення поняття інфляції? Назвіть 3 види інфляції? У чому Ви бачите причини інфляції?

59. Що таке ліцензія; патент?
60. Ким стягується відсоток за кредит і від чого залежить його розмір?
61. Що таке схема маркетингової діяльності підприємства?
62. Що таке інтрапартнер і антрапартнер? Що таке "ноухау"?
63. З чого слід починати спортивній організації, що приймається за реалізацію ліцензійної програми?
64. Як зробити фізкультурно-оздоровчий комплекс не просто доступним, а й привабливим?
65. Які особливості мають спортивні споруди, що знаходяться на госпрозрахунку? З чого починається імідж вашого клубу?
66. Від чого залежить рівень заробітної плати у тренерів?
67. Які фактори треба враховувати при встановленні ціни на спортивно-оздоровчі послуги? Як зробити фітнес-центр прибутковим?
68. Що таке ринок? Який ринок прийнято називати ідеальним, реальним, цивілізованим?
69. Коли з'явилася проблема професіоналізації великого спорту?
70. Що повинен робити спортивний менеджер для успішного виконання своїх обов'язків?

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3,4			100
T1, 2	MP1	T3	T4	MP2	T5	T6	MP3,4	
20	5	10	10	5	20	20	10	
25		25			50			

12.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12.2 Форма поточного контролю

Елементи контролю за змістовними модулями

Завдання	Мінім. к-сть балів	Макс. к-сть балів
Кількість балів за змістовий модуль I (max — 25)		
Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	10	20
Модульна робота 1	1	5
Всього за модуль 1	11	25
Кількість балів за змістовий модуль II (max — 25)		
Відповіді за темами дисципліни (за 2 теми)	10	20
Модульна робота 2	1	5
Всього за модуль 2	11	25
Кількість балів за змістовий модуль III, IV (max — 50)		
Відповіді за темами дисципліни (за 4 теми)	20	40
Модульна робота 3,4	2	10
Всього за модуль 3,4	22	50
Всього	50	100

Примітка: кількість балів за відповіді за одну тему від 5 до 10; виконання модульної роботи від 8 до 10 балів.

13. Методичне забезпечення

З метою поліпшення сприйняття навчального матеріалу на протязі викладання курсу дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування фізичною культурою і спортом» використовуються мультимедійний проектор та ноутбук (презентації), стенди, плакати, наочні схеми.

14. Рекомендована література, яка є у бібліотеці ПДАФКіС

1. Савченко В.Г., Приходько В.В., Долбишева Н.Г. Адміністративний менеджмент : навч. посібник Дніпропетровськ : Інновація, 2015. 176 с.
2. Савченко В.Г., Приходько В.В., Кощев О.С. Управління проектами у спортивно-педагогічній діяльності : навч. посібник. Дніпро : Журфонд, 2017. 327 с.
3. Савченко В.Г., Приходько В.В., Андрюшина Л.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник для магістрів та аспірантів. Дніпро, 2018. 116 с.
4. Приходько В.В. Концепція управління сучасною системою підготовки спортсменів : монографія. Дніпро : Інновація, 2018. 464 с.
5. Приходько В.В. Формування сучасної системи підготовки спортсменів : монографія. Дніпро : Інновація, 2019. 384 с.
6. Приходько В. Розвиток спорту в умовах об'єднаних територіальних громад : монографія. Дніпро : Інновація, 2020. 348 с.
7. Приходько В. Практичний посібник з питань розвитку фізичної культури і спорту в регіонах та об'єднаних територіальних громадах. Дніпро, 2020. 212 с.
8. Приходько В., Салов В., Чернігівська С., Вілянський В., Кравченко К. Реформа фізичного виховання майбутніх бакалаврів у вітчизняній вищій школі (компетентнісний підхід) : монографія ; вид. друге виправлене та доп. Дніпро : Інновація, 2021. 350 с.
9. Приходько В., Томенко О., Чернігівська С. Освітні ефекти фізичної культури : монографія. Дніпро : Інновація, 2022. 528 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. <http://www.sportkniga.kiev.ua/>

Викладачі: _____ В.В. Проходько

_____ О.С. Кощев

Завідувач кафедри _____ Проходько В.В.